

Sygn. akt VIII U 431/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2016 r. w Gliwicach

sprawy M. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanego A. P.

o podstawę wymiaru składek

na skutek odwołania M. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 28 stycznia 2016r. **nr** (...)22/01/2016

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe odwołującej M. P. jako pracownika zatrudnionego u płatnika składek (...) w okresie od 29 września 2015 roku stanowi kwota 4700 zł (cztery tysiące siedemset złotych).

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIII U 431/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.01.2016r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że od dnia 29.09.2015r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe odwołującej M. P. jako pracownika zatrudnionego u płatnika składek (...) stanowi kwota 1.750,00 zł odpowiadająca minimalnemu wynagrodzeniu za pracę w 2015r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy zakwestionował wysokość ustalonego przez odwołującą i płatnika składek wynagrodzenia w kwocie 4.700,00 zł brutto, które to wynagrodzenie, zdaniem organu rentowego, było wygórowane i służyło stworzeniu dla odwołującej możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w wyższej wysokości. Organ rentowy zwrócił uwagę, iż odwołująca została zatrudniona u płatnika składek (...) od dnia 29.09.2014r. z wynagrodzeniem 210,00 zł przy 1/8 etatu, następnie w dniu 29.09.2015r. strony zawarły umowę o pracę na czas

nieokreślony i ustaliły wysokość wynagrodzenia odwołującej na kwotę 4.700,00 zł. Od dnia 15.10.2015r. odwołująca stała się niezdolna do pracy

w związku z ciążą. Zdaniem organu rentowego w takim stanie faktycznym, gdy strony nie wykazały zmian w zakresie pełnionych obowiązków przez odwołującą należy stwierdzić, iż celem podwyższenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne było uzyskanie przez odwołującą wysokiego świadczenia z tytułu ubezpieczenia.

W odwołaniu od powyższej decyzji odwołująca domagała się jej zmiany przez przyjęcie, iż podstawę wymiaru składek z tytułu zatrudnienia od dnia 29.09.2015r. na podstawie umowy o pracę w (...) stanowi kwota 4.700,00 zł.

W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołująca podniosła, iż kwota wynagrodzenia została podwyższona w wyniku nałożenia na nią nowych obowiązków i odpowiedzialności. Objęcie nowego stanowiska wymagało również zatrudnienia na pełny etat.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Firma (...) powstała w styczniu 2009r. Jej siedziba znajduje się w T. przy ul. (...). Firma zajmuje się głównie pośrednictwem ubezpieczeniowym, jest to multiagencja działająca na rzecz kilku Towarzystw (...) – szuka Towarzystwa z ofertą najlepszą dla klienta i następnie zawiera umowę na rzecz Towarzystwa (...). W firmie (...) początkowo pracował sam zainteresowany A. P.. Potem w okresie od dnia 20.04.2012r. zainteresowany zatrudnił na podstawie umowy o pracę S. D. na stanowisku specjalisty do spraw ubezpieczeń, na ¼ etatu i za wynagrodzeniem w kwocie 693 zł brutto, a także od dnia 20.02.2013r. D. K. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku managera do spraw rozwoju sieci, w pełnym wymiarze czasu pracy i za wynagrodzeniem w kwocie 6.500 brutto miesięcznie.

W dniu 29.09.2014r. zainteresowany zawarł z odwołującą M. P. umowę o pracę na czas określony od dnia 29.09.2014r. do dnia 28.09.2015r. W umowie tej wskazano rodzaj umówionej pracy: sprzedaż i obsługa ubezpieczeń, wynagrodzenie zasadnicze 210 zł miesięcznie i wymiar czasu pracy – 1/8 etatu. Odwołująca M. P. (urodzona w dniu (...)) ukończyła Wyższą Szkołę (...) w O. na kierunku: ekonomia, specjalizacja: finanse i rachunkowość. Przed zatrudnieniem u zainteresowanego posiadała prawie 3 – letni okres zatrudnienia w Agencji (...). Faktycznie odwołująca na podstawie umowy o pracę z dnia 29.09.2014r. zajmowała się obsługą klientów i sprzedażą polis, wykonywała taką samą pracę, co wcześniej S. D.. Odwołująca zawierała z klientami umowę i wystawiała polisę, miała swoją pieczęć imienną. Natomiast zainteresowany A. P. zajmował się rozliczeniami, które przesyłał do Towarzystwa (...).

W dniu 01.03.2015r. zainteresowany zmienił warunki umowy o pracę odwołującej w zakresie wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia – odwołująca została zatrudniona na ½ etatu, za wynagrodzeniem w kwocie 875 zł.

Zainteresowany wraz ze swoją współniczką K. J. w dniu 07.08.2015r. założył (...) Spółkę Jawną A. P. i K. J. (odpis z KRS z dnia 09.08.2016r.) zajmującą się pośrednictwem ubezpieczeniowym. Siedziba tej spółki znajduje się w M.. Do pracy w tej nowo powstałej spółce przeszedł S. D.. W związku z powstaniem w/w spółki i nowego biura w M. zainteresowany postanowił całą obsługę biura w T. przekazać odwołującej, a sam zająć się generalnie nowo powstałą spółką. W takiej sytuacji zainteresowany wystąpił do odwołującej z propozycją zawarcia umowy na stanowisko kierownika agencji. W dniu 31.08.2015r. zainteresowany zmienił odwołującej warunki dotychczasowej umowy o pracę w zakresie stanowiska pracy, wymiaru czasu pracy i wynagrodzenia – powierzył odwołującej stanowisko kierownika agencji, w pełnym wymiarze czasu pracy i za wynagrodzeniem 4.700 brutto, a następnie w dniu 29.09.2015r. zawarł z odwołującą kolejną umowę o pracę na czas nieokreślony od dnia 29.09.2015r. także na stanowisko kierownika agencji w pełnym wymiarze czasu pracy i za wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 4.700 zł brutto. Ustalenie wynagrodzenia odwołującej w takiej kwocie wiązało się ze zwiększeniem jej etatu, odpowiedzialności, a także obowiązków, gdy

oprócz obsługi klientów i sprzedaży polis do obowiązków odwołującej należało również prowadzenie rozliczeń z pośrednikami, wystawianie specyfikacji rozliczeń

z Towarzystwami (...) i ich wysyłka, rejestrowanie wypowiedzeń, umów kupna – sprzedaży, aneksów, rozliczanie wpłacanej gotówki od klienta, wpłacanie jej na konto. Odwołująca musiała także informować klientów o kończącym się ubezpieczeniu, zaprosić ich do biura celem przedstawienia kolejnej oferty. Zaproponowana przez zainteresowanego kwota wynagrodzenia miała być na tyle zachęcająca dla odwołującej, aby ta nie zamierzała otworzyć własnej działalności w szczególności w sytuacji, gdy podczas pracy u zainteresowanego odwołująca pozyskała swoją bazę klientów. Odwołująca na podstawie tej umowy faktycznie świadczyła pracę do dnia 14.10.2015r., gdyż od dnia 15.10.2015r. stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą.

Z dokumentacji medycznej przedłożonej w toku postępowania przez odwołującą wynika, iż pierwszą wizytę lekarską w związku z ciążą odwołująca miała w dniu 10.09.2015r.

Zainteresowany z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie posiada żadnego zadłużenia względem ZUS i Urzędu Skarbowego. Wcześniej posiadał nieopłacone składki za dwa miesiące, lecz zobowiązanie to uregulował.

Z wiadomości mailowych z dnia 01.01.2015r. i z dnia 30.06.2015r. wynika, iż obroty w firmie zainteresowanego uległy wzrostowi stosunku do 2014r. o ponad 700%.

Przed Sądem Rejonowym w Gliwicach toczyła się sprawa odwołującej o przyznanie prawa do zasiłku chorobowego z tytułu dodatkowego zatrudnienia odwołującej od czerwca 2015r. w firmie (...) Sp. z o.o. W ramach tego zatrudnienia odwołująca miała wykonywać obowiązki administratora dokumentacji w niepełnym wymiarze czasu pracy 1/128 etatu w ramach zadaniowego systemu czasu pracy. Wyrokiem z dnia 23.06.2016r. w sprawie o sygn. akt VI U 130/16 Sąd Rejonowy zmienił decyzję organu rentowego i przyznał odwołującej prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 17.11.2015r. do dnia 03.12.2015r.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, dokumentów złożonych przez zainteresowanego w postaci list obecności, akt osobowych odwołującej, list płac, dokumentacji medycznej złożonej przez odwołującą, rozliczeń polis za sierpień 2015r., wrzesień 2015r. ze specyfikacją za wskazane okresy, dokumentów złożonych przez zainteresowanego odnośnie zatrudnienia S. D. i D. K., wiadomości mailowych z dnia 01.01.2015r. i z dnia 30.06.2015r., akt Sądu Rejonowego w Gliwicach o sygn. VI U 130/16, zeznań zainteresowanego A. P. i odwołującej M. P. (rozprawa z dnia 08.08.2016r. czas 00:11:47 – 00:34:48)

Sąd w pełni dał wiarę zeznaniom zainteresowanego A. P. oraz odwołującej, gdyż były one rzeczowe, szczegółowe, logiczne i przekonujące, korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. P. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz.121) – zwanej dalej ustawą, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Po myśli art. 11 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, zaś według art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Za pracownika natomiast – w myśl art. 8 ust. 1 – uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 – dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

W rozpoznawanej sprawie nie był przedmiotem sporu fakt podlegania przez odwołującą M. P. obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako pracownika zatrudnionego u zainteresowanego A. P..

Przedmiotem sporu była natomiast wysokość wynagrodzenia ustalonego ostatecznie w umowie o pracę z dnia 29.09.2015r. na kwotę 4.700,00 zł brutto, gdy organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał, iż ustalenie tak wysokiego wynagrodzenia miało na celu jedynie zapewnienie odwołującej możliwości skorzystania z wyższych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że samo zawarcie umowy o pracę nawet w okresie ciąży i nawet, gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego, nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem (por wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 06.02.2006r., III UK 156/05, LEX nr 272549, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.08.2005r., II UK 320/04, OSNP 2006/7-8/122).

Natomiast ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne, jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58 § 2 i §3 k.c. w związku z art. 300 k.p.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.01.2014r., I UK 302/13, LEX nr 1503234, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 09.08.2005r., III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192). Każdorazowo jednak należy badać okoliczności konkretnego przypadku.

Na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wysokość osiąganego wynagrodzenia ma doniosłe skutki, gdyż wynagrodzenie stanowi podstawę wymiaru składek na poszczególne ubezpieczenia, a zatem ma przełożenie na wysokość pobieranych świadczeń. Niesie to za sobą skutki zarówno w sferze interesu ubezpieczonego jak i interesu społecznego. Ustalenie nadmiernie wygórowanego wynagrodzenia prowadzącego – w okolicznościach konkretnej sprawy – do pobierania wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nieadekwatnych do odprowadzonych wcześniej składek pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego, do których na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych należy zaliczyć m. in. zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, zasadę solidaryzmu ubezpieczeń społecznych, zasadę ochrony interesów i niepokrzywdzenia innych ubezpieczonych, zasadę nieuprawnionego nieuszczerplania środków FUS.

Zgodnie z art. 78§1 kodeksu pracy (t.j. Dz.U. z 2014r., poz.1502) wynagrodzenie za pracę powinno być tak ustalone, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość pracy.

Przyjmuje się, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (por. uzasadnienie do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27.04.2005r., II UZP 2/05, OSNP 2005/21/338).

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd orzekający nie podzielił wątpliwości organu rentowego co do wysokości ustalonego przez strony wynagrodzenia w kwocie 4.700 zł, które w ocenie tut. Sądu nie zostało zawyżone.

W ocenie Sądu wynagrodzenie ustalone odwołującej od dnia 29.09.2015r. było adekwatne do posiadanych przez nią kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Odwołująca dysponowała wtedy już łącznie prawie czteroletnim

doświadczeniem w branży ubezpieczeniowej, w tym około rocznym doświadczeniem w pracy u samego zainteresowanego, które potwierdzone zostało konkretnymi wynikami tej pracy zważywszy, że odwołująca pozyskała dla firmy zainteresowanego pakiet nowych klientów, co też niewątpliwie miało przełożenie na obroty firmy, które jak wynika

ze zgromadzonej dokumentacji uległy znacznemu zwiększeniu.

Wynagrodzenie to odpowiadało rodzajowi, ilości i jakości wykonywanej przez odwołującą pracy. Od września 2015r. odwołująca rozpoczęła pracę na pełny etat, podczas gdy dotychczas pracowała w wymiarze 1/2 etatu, zwiększył się zakres jej obowiązków i odpowiedzialności.

Na odwołującą jako kierownika agencji przeszła praktycznie cała odpowiedzialność

za prowadzenie biura w T., gdy tymczasem zainteresowany A. P. zajął się prowadzeniem nowo otwartego w sierpniu 2015r. biura w M. – biura nowo powstałej w dniu 07.08.2015r. spółki (...) (co potwierdza odpis z KRS z dnia 09.08.2016r.), również zajmującej się pośrednictwem ubezpieczeniowym. W sytuacji rozpoczęcia przez zainteresowanego nowej działalności niewątpliwie uzasadnionym było awansowanie przez niego odwołującej na stanowisko kierownika agencji i ustalenie jej wynagrodzenia w spornej wysokości, gdyż była ona zaufanym i sprawdzonym pracownikiem, nadto jak zeznał zainteresowany zaproponowana w/w kwota wynagrodzenia miała być dla odwołującej na tyle zachęcająca, aby chciała ona zostać i obsługiwać agencję, zwłaszcza w sytuacji, gdy miała już bazę zdobytych przez siebie klientów. Od września 2015r. odwołującej znacznie zwiększył się też zakres obowiązków, bo oprócz wcześniej wykonywanych obowiązków polegających na obsłudze klientów i wystawianiu polis doszło jej prowadzenie rozliczeń z pośrednikami, wystawianie specyfikacji rozliczeń z Towarzystwami (...) i ich wysyłka, rejestrowanie wypowiedzeń, umów kupna – sprzedaży, aneksów, rozliczanie wpłacanej gotówki od klienta, wpłacanie jej na konto.

Wynagrodzenie to miało także uzasadnienie w kondycji finansowej firmy prowadzonej przez zainteresowanego, bo jak już wskazano powyżej obroty zainteresowanego uległy zwiększeniu, co znajduje potwierdzenie w wiadomościach mailowych z dnia 01.01.2015r. i z dnia 30.06.2015r. Zaznaczyć należy, iż zainteresowany nie posiada żadnego zadłużenia względem Urzędu Skarbowego oraz ZUS – u.

Sąd miał na uwadze również fakt, iż zainteresowany wcześniej zatrudniał w firmie (...) za wynagrodzeniem w kwocie 6.500 zł miesięcznie. W kontekście tak ustalonego wynagrodzenia w/w pracownika, wynagrodzenie odwołującej w wysokości 4.700 zł, biorąc pod uwagę dodatkowo okoliczności faktyczne dotyczące powierzonej jej pracy - omówione powyżej, nie jest wygórowane.

Wreszcie, Sąd miał na uwadze, iż umowa o pracę z dnia 29.09.2015r. nie była pierwszą umową zawartą przez odwołującą z zainteresowanym, a kolejną z rzędu. W takiej sytuacji nie sposób przyjąć, że zamiarem stron przy zawieraniu tej umowy było takie ukształtowanie jej postanowień co do wynagrodzenia, aby odwołująca uzyskała w przyszłości wyższe świadczenia z ubezpieczeń społecznych.

Reasumując, Sąd uznał, że sporne wynagrodzenie odwołującej ustalone zostało w sposób właściwy w rozumieniu powołanego art.78§1 k.p.

W konsekwencji powyższego, na podstawie uregulowań prawnych powołanych na wstępie rozważań, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdził, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe odwołującej M. P. jako pracownika zatrudnionego u płatnika składek (...) w okresie od dnia 29.09.2015r. stanowi kwota 4.700 zł.

(-) SSR del. Renata Stańczak